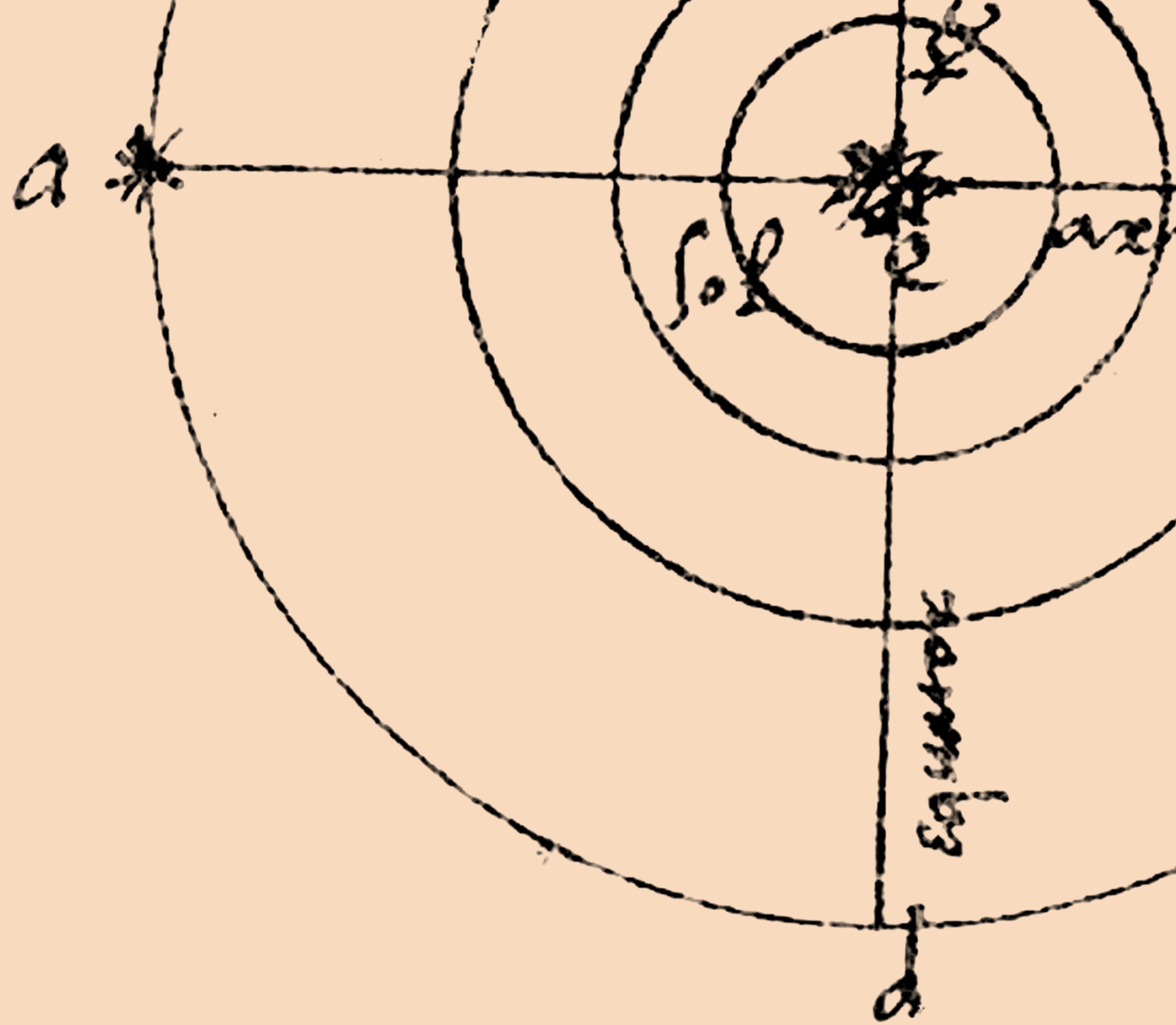

V CENTENARI DEL NAIXEMENT DE JERONI MUNYÓS

Els eclipsis: càlculs i presagis

Les observacions d'eclipsis de Jeroni Munyós

Les observacions, càlculs i taules que ens han arribat de Jeroni Munyós es refereixen en la seua majoria al Sol, la Lluna i els eclipsis, que eren la seua principal línia d'investigació.

La naturalesa dels eclipsis de Lluna

Encara que en el Renaixement era clar que eren deguts a l'ombra de la Terra, encara se'ls atribuïa ser causa de desgràcies. Jeroni Munyós els creia font de "llampecs, trons, llamps, flames i cometes". Pensava que l'aire s'estenia fins a les estrelles, i que la Lluna, els astres i els cometes compartien la mateixa naturalesa que els núvols. Per això va postular que el cometa de 1577 va ser engendrat per l'eclipsi de Lluna d'aqueix mateix any (fig. 1).

Fig.1. Eclipsi total de Sol de 30 d'agost de 1905. Observatori de San Fernando

Eclipsis i geografia

Malgrat que astrologia i astronomia encara no s'havien diferenciat, Munyós tenia pels eclipsis un interès eminentment pràctic, i va dedicar molt de temps a l'estudi de com es podien aplicar per a determinar la longitud geogràfica, un dels problemes més difícils de resoldre en la història de l'astronomia (fig. 2).

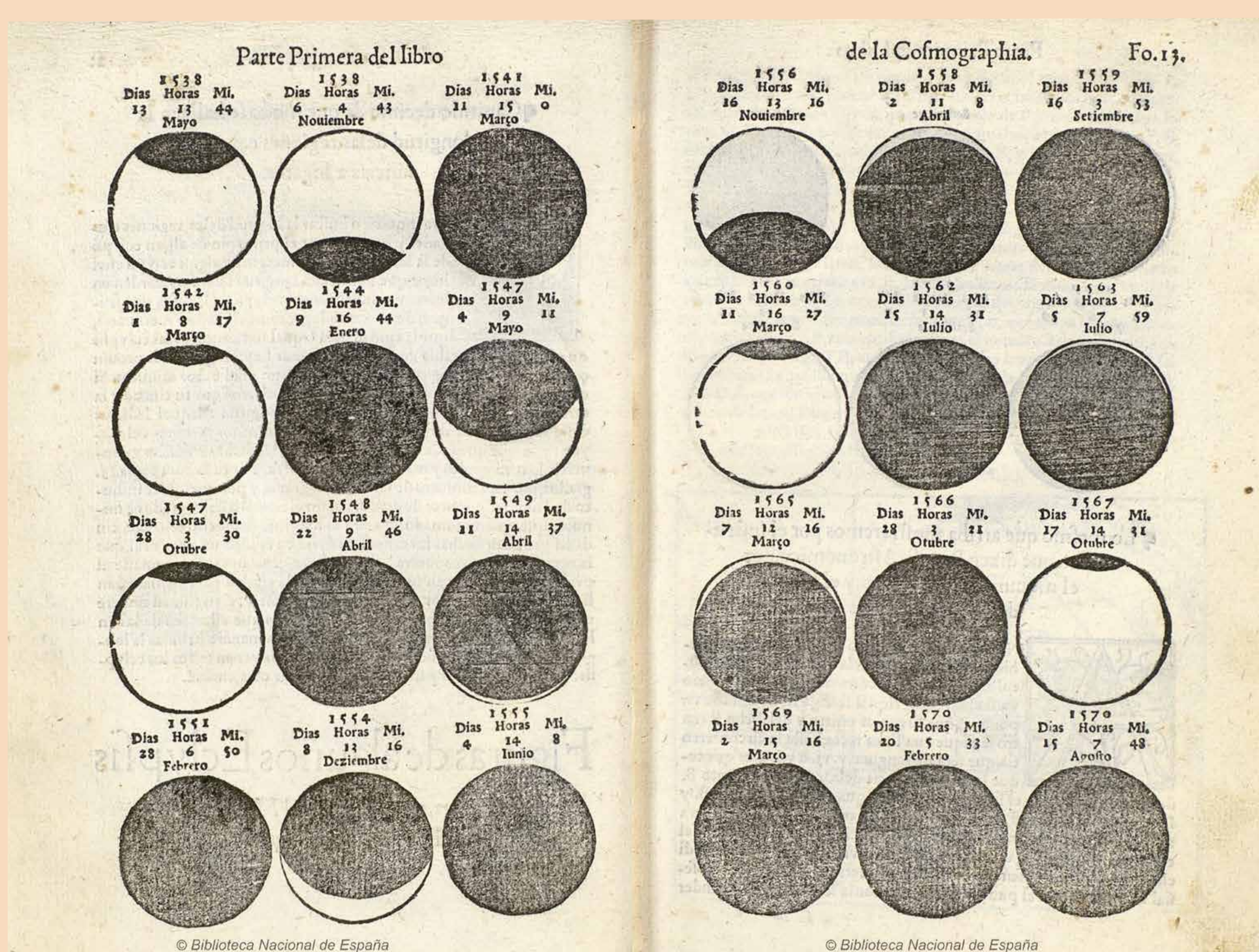

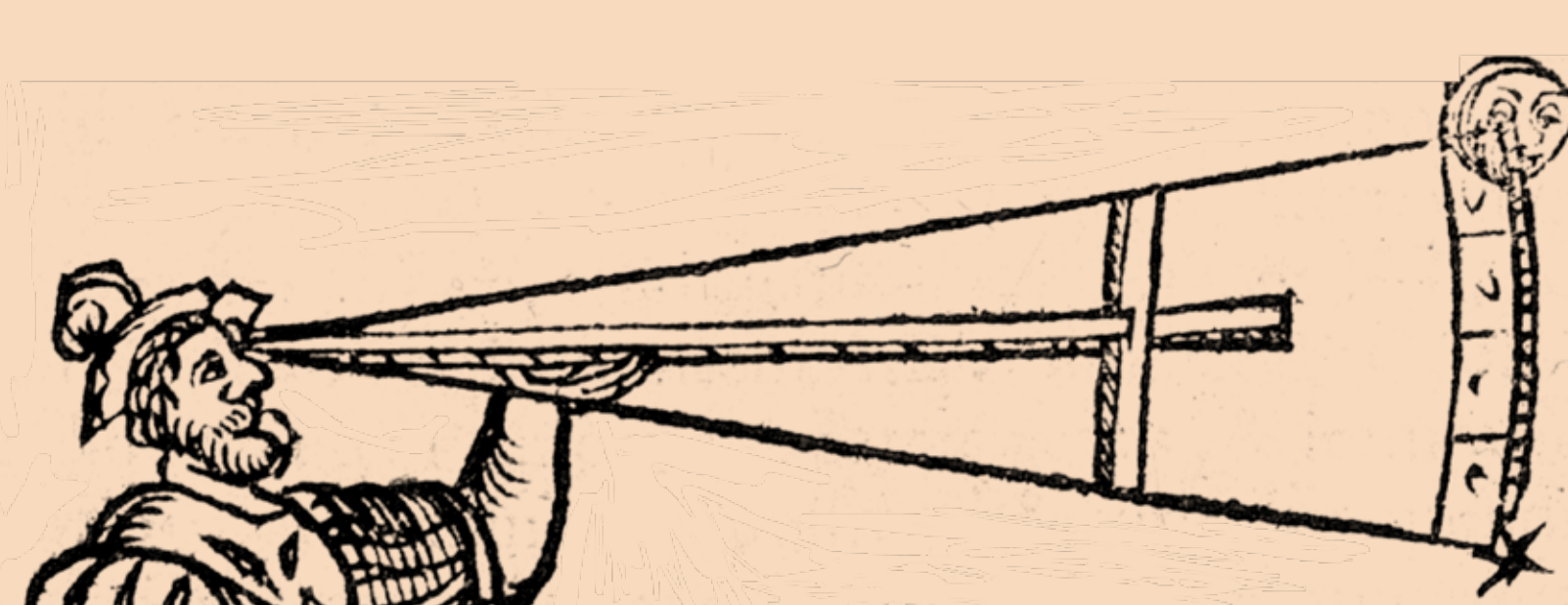
Fig.2. Taula d'eclipsis de Petrus Apianus per a determinar la longitud. Font: Cervantesvirtual.com

Eclipsis en la docència

Jeroni Munyós va fer classes en la universitat sobre el càlcul i la predicció d'eclipsis de Sol i Lluna, segons el treball de Georg von Peurbach. Aquest últim en 1457 es va adonar que un eclipsi va ocórrer 8 minuts abans del predit per les Taules Alfonsines (les millors d'aquella època), per la qual cosa va computar les seues pròpies taules d'eclipsis, *les Tabulae Eclipsium*, que van ser decisives durant molts anys (fig. 3).

Fig.3. Portada del llibre *Tabulae Eclipsium* de Peurbach. Font: Biblioteca Nacional d'Espanya

Textos: Amèlia Ortiz-Gil, Enric Marco i Fernando J. Ballesteros
Revisió científica: Victor Navarro Brotons i Vicent J. Martínez
Composició i disseny: Patricia Bolinches